

Jak si stvořit vesmír

V zářijovém vydání Meduňky se věnujeme i dětem a proto jsme se rozhodli představit i projekt Vytvoř si svůj vesmír, který je určený především jim. Nabízí jej Galerie Cesty ke světlu malíře Zdeňka Hajného. Nové interaktivní programy – jejich tu víc – ale vtáhnou do děje i dospělé.

▲ Díky projektu *Labyrint světa a ráj srdce* jsem viděla, jak se mění moje emoce. V galerii si to může vyzkoušet každý návštěvník.

Než jsem se pustila do tvůrčího procesu, absolvovala jsem prohlídku galerie. Nádherná plátna s mystickými výjevy, v nichž téměř vždy ve snové krajině dominuje jakási cesta ke světlu, tu díky malířově fantazii k návštěvníkům promlouvají mnoha různými způsoby. S úžasem jsem stanula před obrazy, které se nenápadně před očima proměňovaly vlivem měnícího se jemného osvětlení. Po chvíli jsem zase obdivovala obrazy, které jsou po nasazení jednoduchých polarizačních brýlí trojrozměrné ještě více. Přitom mnohé z nich vznikly před čtyřiceti lety, kdy žádné takové brýle ani 3D kina neexistovala. Překvapivé je, že tuto vlastnost obrazů Zdeňka Hajného můžeme vidět i v jiných formách použitých např. ve filmu nebo v reprodukcích.

Úžasná byla i expozice *Křišťálový vesmír*, kde se nade mnou v naprosté tmě vznášely svítící krystaly, většinou ametysty. Díky zrcadlovému efektu jsem mohla vnímat jakousi vesmírnou hlubinu a oddat se pocitu, že mě kosmos obklopuje ze všech stran.

Stejně působivé jsou malby na skle – vitráže, v nichž jsou krystaly zasazeny tak, že přirozeně dotvářejí konkrétní mystický výjev. Obrazy a kompozice jsou transparentní, a tak vzniká tajemný děj neustálé proměny, kde dojem

umocňuje sluneční světlo pronikající dovnitř místnosti. Návštěvníci galerie jim říkají „živé obrazy“. Těžko říct, co bylo působivější.

Dost dlouho jsem také v galerii zkoumala interaktivní kompozici *La-*

▲ Pod moje obrázky, které v ateliéru vznikly, jsme se jako autoři museli se Zdeňkem podepsat společně. Jeden z našich společných obrazů je i na obálce Meduňky. Na něm, milí čtenáři, vidíte, jak vypadá můj vlastní vesmír. Jak vznikl? Jeden z obrazů Zdeňka Hajného jsem díky speciálnímu počítačovému programu zkombinovala s fotografií z vesmíru.

byrint světa a ráj srdce věnovaný J. A. Komenskému. Srdce ze záhnědy s krystaly, jež bylo přede mnou, se postupně rozsvěcovalo barvami odpovídajícími mému vnitřnímu naladění. Bylo to možné díky snímačům neurovegetativních změn v závislosti na prožívání různých pocitů. Po příchodu zářilo červeně, což je vždy příznačné pro určité napětí, ale po chvíli zklidnění, kdy se moje mysl přeladila do hladiny alfa, získalo barvu stříbrnou a pak lehce fialovou. Vybízelo to k pokusům, při nichž se minuty počítat nedaly. Po chvíli mě kromě toho právě na místě, kam jsem si před srdce stoupla se snímači, začala brnět lýtka, neboť drahé kameny byly v tomto místě i na podlaze.

„Labyrint světa a ráj srdce vede k harmonizaci, ke zklidnění a dá se používat jako biofeedback. Nebo můžeme pozorovat, co s námi, našim neurovegetativním systémem dělají různé myšlenky včetně vnímání a prožívání obrazů,“ řekl mi k tomu Zdeněk Hajný. Když myšlenky zastavíme, nastává meditace a možnost napojení na univerzum. Další galerijní místnost, v níž je zároveň i čajovna, nabízí pro změnu od jara letošního roku ojedinělý projekt *Vytvoř si svůj vesmír*, což prakticky znamená, že každý si zde může utvořit svůj vlastní mystický obraz, aniž by se musel učit výtvarné techniky a stát dlouhé hodiny u malířského stolu.

Jak zní vesmírná píseň?

Projekt *Vytvoř si svůj vesmír* je zatím posledním ze Zdeňkových projektů. Jde o světový unikát. Každý, kdo má zájem vytvořit si svůj obraz, si na počítači vybere některý z několika desítek malířových obrazů, který může libovolně zkombinovat s jakoukoliv z desítek fotografií vesmíru, pořízenou Hubbleovým teleskopem z archivu NASA. Kromě toho jsou k dispozici i fotografie struktur krystalů. Pikantní přitom je, že kvůli této afinitě byl Zdeněk Hajný už před časem podezříván z toho, že na svých obrazech snímky pořízené teleskopem napodobuje. Většina z nich však vznikla desítky let předtím.

Každý, kdo si to v galerii chce vyzkoušet, je usazen buď před obrazovkou počítače, anebo velkou projekční plochu nacházející se v čajovně. Výjevy, které se mu líbí, dá počítačový program dohromady a díky tomu vznikne zcela nečekaná a vždy originální kompozice.

Možných variant jsou statisíce. Vtip je ještě v tom, že jednoduchým ovládním šipek na klávesnici si může určit i způsob prolnutí motivů čili to, zda některý bude převládat a jak. Originální obrazy, které tak vzniknou, počítač uloží a pak je možné nechat si je vytisknout na barevné tiskárně nebo si je odnést nahrané na cédéčku.

„Každý tak může dát podobu vizím, které vycházejí z jeho fantazie, a tvůrčí

hra z objevování neznámého je vždy velmi radostná. Některé kompozice se člověku líbí více a jiné zase méně a při nalézání těch, které mu jsou blízké, se celá jeho osobnost harmonizuje. Je to takový protiklad některých destruktivních počítačových her,“ říká k tomu Zdeněk Hajný.

Je přesvědčený o tom, že pozitivně rozvíjená kreativita je dnes důležitá pro každého, ale nejdůležitější ze všeho je u dětí. Podle malířových slov se metaforicky vyjádřeno při tvorbě vlastních obrazů každý stává jakýmsi avatárem svých vizí. Vždy jde o pokus o nalezení společného kódu dvou výjevů, které se tím dostávají do souznění. Proměny kosmických vizí prostě vtáhnou do děje. Sama jsem si utvořila čtyři obra-

zy, i když jsem měla dojem, že obrazy Zdeňka Hajného kombinováním s jinými výjevy kazím. Přesto mě výsledek potěšil. Jeden z mých výtvorů můžete vidět na obálce Meduňky.

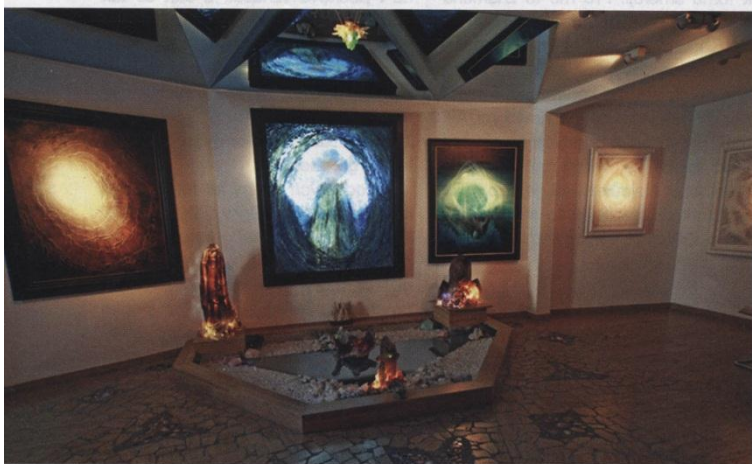
Projekt *Vytvoř si svůj vesmír* byl veřejnosti poprvé prezentován v dubnu letošního roku na pražském veletrhu Esoterika a nedávno si jej v galerii vyzkoušela i zpěvačka Leona Machálková se synem Arturem. Jak to Zdeňka Hajného vlastně napadlo?

„Lidé mi často říkali, že to, co je na mých obrazech, vidí také, jen to neumějí namalovat. To mě inspirovalo. Říkal jsem si, že to je asi podobné, jako když já obdivuji nádherný zpěv. Bytostně ho cítím, ale tak krásně tóny vyjádřit nedokážu. Každý jsme zkrátka nástrojem pro něco jiného. Kromě mystických krajín maluju i figurativní obrazy. Mám svoji cestu a děkuji za ni.“

Při tvorbě cítím souznění a naladění Rozhovor se Zdeňkem Hajným

▼ Vaše galerii byla oficiálně otevřena v roce 1994, ale expozice je stále inovována. Kolik lidí ji už navštívilo?

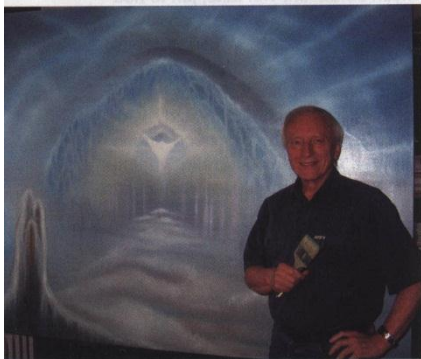
Měl jsem tu čest galerii otvírat společně se spisovatelem Robertem Fulghumem. Za sedmnáct let přišlo do galerie už více než dvě stě tisíc návštěvníků, což je téměř osm set lidí za měsíc. Za ty roky se zde konalo přes šestnáct set pořadů z oboru filozofie, spirituality, psychologie, medicí-

▲ Galerie Zdeňka Hajného přivítá každý den desítky návštěvníků.

ny, léčitelství, alternativních pohledů na člověka, jeho zdravého přístupu k životu a k terapiím duše i těla, ale i koncerty či výtvarné soutěže pro děti. V galerii se také konají setkání s dětmi z diagnostických ústavů psychiatrických léčených, mezinárodní soutěže neslyšících atd. Navštívilo ji mnoho významných osobností z domova i zahraničí, z nichž bych z poslední doby rád jmenoval Raymonda Moodyho, čestného člena rady galerie, a nedávno Vincenza Bridgeese.

▲ Malíř Zdeněk Hajný se pro naše čtenáře nechal vyfotit před svým zatím posledním, ještě nedokončeným obrazem.

▼ Zkuste svými slovy popsat, čím se vaše galerie liší od ostatních...

U nás nejde jen o to podívat se na exponáty, ale procítit je. Není to tedy otázka uměleckého hodnocení, ale spíše pocitu, který v člověku vyvolají. Jde o celostní působení obrazů, krystalů, hudby, vůní a méně často se světla, kde je najednou osloveno vícero lidských smyslů. Snažíme se vytvořit prostor s celkovou atmosférou duševní pohody, oázu pro zklidnění s programy, které by odpovídaly na otázky současného duchovně hledajícího člověka.

Návštěvníci to často popisují tak, že když jsou tady, vracejí se domů. Asi třetina lidí k nám chodí opakovaně a většina z nich přivede své přátele. Nedávno jsme přivítali návštěvníky z Kamčatky a výpravu z jihoafrického Konga. Galerie Cesty ke světlu určitě není výstavní síní v tradičním slova smyslu.

▼ Jak to přišlo, že jste do některých obrazů začal vkládat drahé kameny?

Poprvé jsem je do obrazu zakomponoval asi před dvaceti lety, ale nikdy to nebylo samoúčelné. U některého obrazu to tak cítím a do jiného

podle mě nepatří. Nechávám se vést intuicí, a pokud při tvorbě obrazu pracuji s kameny, chci, aby byly jeho naprosto přirozenou součástí. Používám je jenom tam, kde to tak cítím. Kameny jsou pro mě spojením Země a vesmíru. Vím, že jsou živé, a líbí se mi hlavně proto, že v sobě mají pro mne blízkou strukturu a uměleckou kresbu. Ta když se propojí s malbou, otevírá další prostor.

▼ Co vnímáte či prožíváte, když malujete?

Souznění a naladění. To, aby umění bylo jen dekorativní, podle mého názoru nestačí. Do obrazů se snažím vtisknout průnik něčeho, co nás všechny přesahuje. Mnozí z nás k tomu směřují. Pro mě to znamená nacházení určitého kódu Univerza. Je to setkání s něčím nadosobním a mimosmyslovým. A zajímavé je, že tyto pocity mají při konfrontaci s mými obrazy dokonce i někteří nevidomí. Ale moje vysvětlení a odpověď na otázku, proč to tak je, může být nanejvýš parafráze. Nejdůležitější je, co díky tomu člověk zažije, a to se popisuje těžko. Děkuji za dar, že je mi dovoleno toto předávat.

▼ Jak to hodnotíte jako vystudovaný psycholog?

Pro mě jako psychologa je zajímavé pozorovat, jak vůbec obrazy působí na lidi.

Leonardo da Vinci a další říkali, že vlastně malují sami sebe, svoji osobnost. Ale k tomu je možné dodat, že i divák je jedinečný ve svém vnímání. Tedy vnímání obrazu je jeho odrazem osobnostních projekcí a niterného pociťování. Vzpomínám si na okamžik, kdy jsem jednou byl v galerii, když tam zničehonic vstoupil opravář s brašnou přes rameno, který si vstup do galerie spletl s vchodem do vedlejšího domu. Neviděl mě a já jen pozoroval, jak se uprostřed místnosti zastavil, zůstal jako opařený a stále opakoval: „Kde to jsem? Co to tady je?“ Vůbec nevěděl, kam vešel, a byl naprosto fascinován a ohromen.

▼ Na vás ty obrazy také tak působí? Anebo máte zvláštní prožitky při jejich vzniku?

Když maluji, je to pro mě vždy proces pozitivní. Psychicky mě to naplňuje a harmonizuje. (Na otázku, jak dlouho má rozmalované plátno, které při našem povídání viselo v jeho atelieru, odpověděl, že asi půl roku – pozn. aut.)

Držím si volnost a k malování přistupuji s radostí. Vlastně to stále беру jako svůj koníček podobně jako kdysi létání. Vždycky se na malování těším. A to je, alespoň pro mne, základní podmínka spontaneity a oslovení diváka.

▼ Projekt Vytvoř si svůj vesmír, kde si každý může namalovat vlastní mystický obraz, galerie nabízí od jara letošního roku. Připravujete ještě něco dalšího?

Galerie se stále proměňuje a nové projekty přibývají každým rokem. Jsem rád, mohu-li své sny také uskutečňovat. Mohu prozradit jen to, že chci dokomponovat prostor, v němž by se lidé mohli obrazně řečeno vizuálně i pocitově vznášet, a stát se tak poutníky po hvězdách bez jakýchkoliv stimulačních látek. Ne útek do fikce, ale posílení pro tuto dobu a tento život s přesvědčením, že není konečný.

Záznam dr. R. Moodyho z knihy hostů galerie:

Už od svých sedmi let toužím létat mezi vzdálenými světy v širém vesmíru. Představa kosmického letu pro mě odjakživa znamenala hluboké duchovní dobrodružství nespoutané hmotným prostorem. Stejně tak jsem se dlouho snažil si představit, jaké to asi je, takový zážitek v bodu smrti z pohledu pacientů, kteří mi o nich vyprávějí. Má dnešní návštěva Vaší obdivuhodné galerie je tím nejbližším pozemským prožitkem, s jakým jsem se kdy setkal, vedle obou zmíněných druhů duchovního hledání.

Díky, že jste vytvořil tak skvělou galerii. Když jsem se tudy procházel, vybavila se mi Kantova moudrá slova: „Existují dvě věci, které mě udivují a naplňují úžasem: Hvězdná obloha nad námi a mravní zákon v nás!“ U vás v galerii jsem cítil, že Vy jste to nebe snesl na zem a ducha povzněl k nebesům.

Galerii Cesty ke světlu Zdeňka Hajného najdete na Praze 4 – Chodově, Zakouřilově ulici 955/9. Otevřeno je celoročně od úterý do neděle od 14 do 19 h. Každý den od 17 h. a v sobotu v neděli také od 17 h. se koná projekce Vesmírná píseň. Účast na projektu Vytvoř si svůj vesmír je možná po telefonické domluvě na tel.: 272 950 557. Více informací na www.cestykesvetlu.cz.

Věra Keilová

Foto Věra Keilová